

Una porta al món

La llibreria com a personatge literari i escenari social i cultural

Petra Hartlieb, Belén Rubiano i Alba Donati ens apropen a la seva experiència com a llibreteres. Stefan Zweig, Helene Hanff i Kaouther Adimi, entre d'altres, amb la llibreria com a teló de fons i protagonista indiscutible, fan un passeig per aquest espai que ens captiva, ens fascina i ens habita, i que inevitablement també ha patit els embats de la història i el pas del temps.

Text > **HELENA BATLLE JULIÀ**, prescriptora de llibres i tècnica auxiliar de biblioteca

És novembre i passejo per Budapest convençuda que no em deixarà indiferent, i ho sé no només per la bellesa decadent i encantadora que m'envolta, sinó també perquè és on trobo per primer cop a la vida una llibreria ambulant, ben a la vora del Danubi i sota un sol que reconforta prou. Quan a l'avió d'anada em vaig endinsar en les aventures de Roger Mifflin i Helen McGill a cavall

del Parnàs que Christopher Morley relata a *La llibreria ambulant* (Viena, 2014), poc m'imaginava que m'acabaria topant amb una de debò. M'hi aturo una estona perquè no és cap secret que a la llista de coses que em fan feliç sempre hi haurà un lloc per als llibres.

Mentre m'allunyo d'aquesta «caravana de cultura», tal com l'anomenen els protagonistes, no puc parar de pensar en una frase del llibre: «Totes les coses grans de la vida han estat fetes per persones que se sentien insatisfetes». Això em porta a Alba Donati, Petra Hartlieb i Belén Rubiano, tres dones valentes que van donar forma a la seva passió: obrir una llibreria, una experiència que ens narren en textos que cavalquen entre el dietari, les memòries personals i la crònica.

Diu Donati a *La llibreria del turó* (Edicions 62, 2023) que la idea de ser llibretera «covava amagada entre els

plecs d'aquella zona tenebrosa i feliç que anomenem infantesa». I té raó, perquè d'una manera o una altra, de grans acabem materialitzant els nostres desitjos, que sovint creiem innocents, però que potser no ho són tant. *Mi maravillosa librería* (Periférica, 2015), divertida i caòtica però també vertadera i fins i tot un punt romantitzada, ens obre les portes a la llibreria vienesa de Hartlieb, un lloc que des-

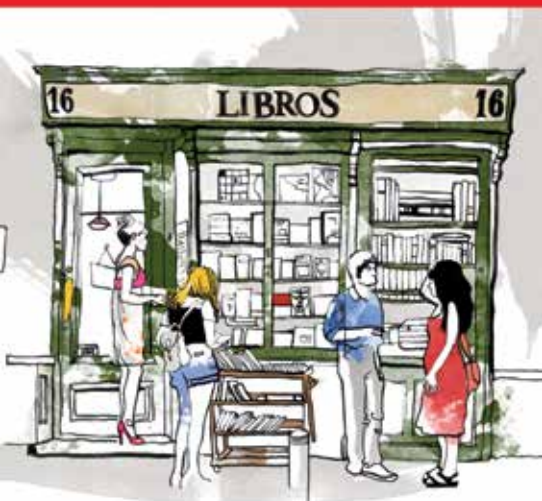
Hi ha novel·les en què les llibreries esdevenen un espai de lluita i resistència i ens acosten a les circumstàncies socials, polítiques i culturals dels moments i llocs que retraten

Petra Hartlieb

MI MARAVILLOSA LIBRERÍA

PERIFÉRICA

prèn entusiasme, esperança, i que posa de bon humor. Rubiano, amb una mirada potser més realista —encara que no fatalista—, però sí nítida sobre la muntanya russa d'emprendre un negoci, a *Rialto, 11* (Libros del Asteroide, 2019) ens fa participants de la seva experiència en un racó de món que un dia va haver d'abaixar la persiana.

I no és l'única. Si ens passegem per altres imaginaris llibreters, trobem somnis esquinçats per l'esdevenidor fugisser. A *Les nostres riqueses* (Periscopi, 2018) Kaouther Adimi ens explica que Alger va veure com Les Vraies Richesses, una llibreria i editorial bresol d'escriptors com ara Camus o Saint-Exupéry, es convertia en una botiga de bunyols. La novaiorquesa Helene Hanff i el londinenc Frank Doel ens fan conscients de l'inexorable pas del temps a 84, *Charing Cross Road* (Empúries, 2002). Un pas del temps que captem amb el poder de la imatge a l'àlbum il·lustrat *Des de 1880* (Kalandraka, 2020), en què Pietro Gottuso utilitza una llibreria com a testimoni de canvis. I «El llibreter Mendel» de Zweig (*Petita crònica*, Ela Geminada, 2015), de memòria prodigiosa i saviesa envejable, és el viu retrat de la tragèdia que ens destrueix: «la fugacitat i l'oblit».

Alba Donati, Petra Hartlieb i Belén Rubiano, tres dones valentes que van donar forma a la seva passió: obrir una llibreria, una experiència que ens narren en textos que cavalquen entre el dietari, les memòries personals i la crònica

Lluny de casa, i gràcies a *La senyora dels llibres*, de Heather Henson (Joventut, 2010), o *La libreria de Kentucky* (Berenice, 2023), de Kim Michelle Richardson, descobrim les biblioteques a cavall, un projecte nascut en els anys trenta als Estats Units que acostava els llibres a indrets remots de Kentucky. L'integraven dones d'esperit resilient i perseverant que posaven rumb cap a zones muntanyoses per proveir de llibres famílies desafavorides a canvi d'aliments o obsequis. Un model de llibreria que no dista gaire del Parnàs ni tampoc de les biblioteques, l'oasi democràtic que es resisteix al capitalisme imperant.

Les llibreries són uns llocs que ens habiten, que ens pertanyen; són més que escenaris: són uns espais que ens venen històries i que ens obren la porta al món

Nordicallibres Aki Shimazaki
HÔZUKI,
la llibreria de la Mitsuko
Traducció d'Oriol Vaguet Sánchez

Aquest empoderament femení que traspasa fronteres el palpem en les protagonistes de *Las chicas de Bloomsbury*, de Natalie Jenner (Catedral, 2023), o en *La libreria de París*, de Kerry Maher (Navona, 2023), novel·les en què les llibreries esdevenen un espai de lluita i resistència i ens acosten a les circumstàncies socials, polítiques i culturals dels moments i llocs que re-
traten.

Per a d'altres, la llibreria esdevé més anecdòtica: a *Hôzuki, la llibreria de la Mitsuko*, d'Aki Shimazaki (Nòrdica, 2024), n'és l'ambientació principal i alhora ens deixa entreveure detalls de la vida japonesa. Un passeig dolcíssim que podem fer, també, de la mà d'Ito Ogawa a *La papereria Tsubaki* (Navona, 2024), la seva cosina germana, on es cultiva el poder de la paraula i l'art d'escriure.

No sé si tornaré mai a la capital hongaresa. No sé si veuré mai més una llibreria ambulat. Però sí que sé que les llibreries són uns llocs que ens habiten, que ens pertanyen; són més que escenaris: són uns espais que ens venen històries i ens obren la porta al món. Sé que entrar-hi sempre em ressonarà a dintre, que cada persiana abaixada serà una fiblada al cor i cada inauguració, una petita victòria.